

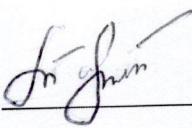

Розробники: Усенко Ю.В. кандидат історичних наук, доцент кафедри журналістики і нових медіа

Викладачі: Усенко Ю.В. кандидат історичних наук, доцент кафедри журналістики і нових медіа

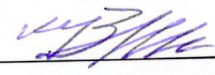
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «_9_» вересня 2020 року №1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) (В.О. Гандзюк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) _____ . ____ 20 ____ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) (М.С. Васьків)

Робочу програму перевірено

____ . ____ 20 ____ р.

Заступник директора Інституту журналістики (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__”__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__”__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__”__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__”__ 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Змістовий модуль: Мистецтво репортажу: Репортажність в прямоефірному мовленні та нових медіа		
	денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Курс	5	
Семестр	10	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі	60	
Аудиторні	16	
модульний контроль	4	
самостійна робота	30	
семестровий контроль	10	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Мистецтво репортажу: Репортажність в прямоефірному мовленні та нових медіа» є оволодіння студентами системою теоретичних знань і практичних навичок роботи журналіста як ведучого на телебаченні та на радіо. В ході вивчення дисципліни розглядаються:

- професійна діяльність журналіста з урахуванням сучасної специфіки телебачення та радіо;
- види роботи в залежності від формату і спрямованості програми;
- особливості роботи журналіста в прямому ефірі і в записі;
- вербальні і невербальні складові роботи журналіста, засновані на законах сприйняття аудиторій;
- грамотність в ефірі.

Основними завданнями вивчення дисципліни є залучення студентів до творчої роботи і сприяння оволодінню мистецтвом створення репортажу та опануванню роботи в прямому ефірі і в студії.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Вивчивши дисципліну «Мистецтво репортажу: Репортажність в прямоефірному мовленні та нових медіа» **студент знатиме:**

- основні жанри журналістських текстів, типи ЗМІ, особливості функціонування різних мультимедійних платформ;
- особливостей роботи знімальної групи служби новин на місці події;
- технології створення щоденної інформаційної телепрограми, принципи планування та верстки теленовин, основні етапи підготовки випуску до ефіру;
- професійні стандарти інформаційного мовлення;
- етико-правові норми новинарної тележурналістики;
- професійні права, обов'язки та ризики журналістів-новинарців у сучасних українських реаліях;
- методи збирання та обробки відеоінформації, принципи взаємодії із ньюзмейкерами, учасниками та очевидцями подій в умовах високої оперативності, способи формування власної мережі контактів;
- технологію зйомки та підготовки до ефіру інформації;
- роботу репортера в екстремальних умовах.

вмітиме:

- уживати необхідних професійних вмінь для впровадження організаторської діяльності;

- створювати матеріали для мас-медіа в рамках відведеного хронометражу;
- підготувати репортаж з місця події (телерепортер);
- провести екстрений випуск новин;
- підготувати спецрепортаж (радіожурналіст);
- висвітлити міжнародні події перебуваючи в конфліктних ситуаціях.

У результаті вивчення курсу студенти набувають таких **компетентностей:**

загальні:

- формування у студентів власного фахового досвіду щодо створення новинарних повідомлень та самостійних телерепортажів, побудови власної ньюзмейкерської мережі та ефективного застосування набутих навичок з новинарної тележурналістики в майбутній професійній діяльності;
- знання про структуру телевізійного репортажу, його інтертекстуальну природу, закони композиції інформаційного твору;
- вміння орієнтуватись у поточних подіях, виокремлювати головне та другорядне з подієвої картини дня, оцінювати та зіставляти події;
- вміння відшукувати цікаві факти, помічати незвичні явища, визначати інформаційні приводи, коректно працювати з джерелами інформації, виявляти рівень критичного мислення під час перевірки даних;
- вміння швидко домовлятися про інтерв'ю з експертами, учасниками та очевидцями подій;
- орієнтуватись у надзвичайних ситуаціях та обставинах.

фахові:

- Знаходити відповідні теми та ракурси, враховуючи поточні події та контекст. Здатність знаходитись у контексті подій; вміння здійснювати моніторингову діяльність; знати характеристики різних ЗМІ; здатність створення матеріалів на основі аналізу потреб медіаринку; здатність формувати інформаційний контент за різними напрямками журналістської діяльності: теле-, радіо, преса, мультимедіа – ФК-2;
- Організовувати та планувати журналістську роботу. Здатність до планування медіапроцесу; дотримуватись часових вимог до подачі матеріалу (дедлайн); працювати у нестандартних умовах, непередбачуваних ситуаціях; уміти налагодити комунікацію у різних соціальних групах; дотримуватись бюджету; володіти основами психологічної безпеки; володіти технологіями цифрової безпеки; володіти навичками роботи журналіста в екстремальних умовах; уміти застосовувати критичне мислення та технології медіааналізу в

умовах інформаційних війн – ФК-3;

- Оперативно збирати інформацію. Мати глибокі базові знання з різних галузей; спеціалізовані знання з окремої галузі; дотримуватись балансу думок; вміти працювати з джерелами; взаємодіяти з аудиторією. – ФК-4;

- Виявляти основну/необхідну інформацію. Здатність до виокремлення новини (факту); володіння інструментарієм перевірки інформації; здатність до вибору інформації на основі релевантності; вміти створювати матеріал для різних медіаплатформ; вміти інтерпретувати контент; володіти основними принципами теорії інтерпретації, необхідними для моделювання події розуміння (співрозмовника, тексту, масової аудиторії) – ФК-5;

- Подавати інформацію у відповідній журналістській формі. Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; вміти поєднувати візуальні та текстуальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій – ФК-6;

- Нести відповідальність за результати журналістської роботи (критична оцінка діяльності). Мати чітке уявлення про якість журналістського матеріалу; здатність до критичної оцінки власної роботи; здатність до сприйняття конструктивної критики власної роботи; здатність нести відповідальність рішення прийняті в ході журналістської діяльності; здатність нести відповідальність за результат журналістської діяльності (медіавпливи); здатність аналізу і прогнозування розвитку медіа-культури як цілісного феномену, що включає в себе опанування філософії і етики медіа, навичок критики медіа, медіа грамотність – ФК-7;

- Вміти працювати у команді. Володіти соціальними навичками; бути відповідальним та надійним; вміти переконливо подати власну думку; вміти знаходити рішення; розуміти права та обов'язки в редакційному колективі; виконувати професійну функцію у колективі – ФК-8.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторні				
		Лекції	Семінари	Практичні	Самостійна	Модульний контроль
Змістовий модуль I.						
Тема 1. Структура телерепортажу та репортаж в сучасному радіоєфірі	9	2	2		5	
Тема 2. Робота в службі новин	16	2	4		10	
Модульний контроль	2					
Разом	27	4	6		15	2
Змістовий модуль II.						
Тема 3. Робота радіожурналіста в екстремальних умовах	7		2		5	
Тема 4. Репортаж з «гарячої точки»	14		4		10	
Модульний контроль	2					
Разом	23		6		15	2
Семестровий контроль	10					
<i>Разом за навчальним планом</i>	<i>60</i>	<i>4</i>	<i>12</i>		<i>30</i>	<i>4</i>

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Тема 1. Структура телерепортажу та репортаж в сучасному радіоєфірі (2 год).

Типологічні ознаки подієвого репортажу. Синхрони учасників і експертів в подієвому телерепортажі. Стендап в подієвому телерепортажі. Типологічні ознаки проблемного і аналітичного телерепортажу. Особливості тематичного планування. Взаємодія кореспондента і оператора до, під час і після зйомок телерепортажу. Організаційні етапи в підготовці радіорепортажу. Репортаж-коментар. Репортаж-розслідування. Репортаж у прямому ефірі. Репортаж в запису.

Література основна: 1, 2, 3, 5, 6, 7

Література додаткова: 14, 16, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 29

Семінарське заняття №1. Етапи роботи над радіорепортажем. Організація зйомок телерепортажу (2 год).

Література основна: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9

Література додаткова: 14, 16, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 29

Тема 2. Робота в службі новин (2 год).

Рейтинги телеканалів за рахунок новин. Екстрений випуск новин. Кримінальні новини. Журналіст в кадрі. Сенсаційна новина. Ексклюзивний відеоматеріал. Типи телевізійних сюжетів.

Література основна: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Література додаткова: 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

Семінарське заняття №2-3. Підготовка сюжету. Організація зйомок. Акредитація. Взаємодія з прес-службами. Основні принципи підготовки тексту телерепортажу (4 год).

Література основна: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Література додаткова: 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ.

Семінарське заняття №4. Робота радіожурналіста в екстремальних умовах (2 год).

Література основна: 3, 9, 10

Література додаткова: 14, 15, 17, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30

Семінарське заняття №5-6. Репортаж з «гарячої точки» (4 год).

Література основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Література додаткова: 12, 13, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовний модуль I.

Тема 1. Структура телерепортажу та репортаж в сучасному радіоефірі (5 год).

1. Дати визначення поняттям: подієвість, одномоментність, динамічність репортажу;
2. Схарактеризувати види радіорепортажу;
3. Дати визначення поняттю: «живий» репортаж;
4. Монтаж і операторська зйомка при роботі в жанрі телерепортажу. Розібрати на конкретному прикладі;
5. Розібрати основні вимоги до створення телерепортажу на спеціалізованому телеканалі.

Тема 2. Робота в службі новин (10 год).

1. Схарактеризувати задачі теленовин;
2. Проаналізувати рейтинги телеканалів за рахунок новин;
3. Дати визначення поняттю: екстрений випуск новин;
4. Проаналізувати роботу тележурналіста під час підготовки екстреного випуску новин;
5. Проаналізувати роботу тележурналіста під час прямого включення;
6. Пояснити що означає поняття: кримінальні новини;
7. Журналіст в кадрі. Сенсаційна новина. Схарактеризувати;
8. Пояснити основні вимоги до підготовки ексклюзивного відеоматеріалу;

Змістовний модуль II.

Тема 3. Робота радіожурналіста в екстремальних умовах (5 год).

1. Поясність відмінність радіожурналіста від телерепортера;
2. Дати повний аналіз роботи диктора в студії під час передачі термінової інформації. (Тон, емоційний стан, дикція);
3. Чотири підходи радіожурналіста до висвітлення міжнаціональних конфліктів. Проаналізуйте;

4. Робота радіожурналіста «в гарячих точках». Схарактеризуйте;
5. Дати визначення поняттю: спецвипуск;
6. Поясніть хто такий коментатор.

Тема 4. Репортаж з «гарячої точки» (10 год).

1. Жанр розслідування. Схарактеризувати;
2. Зйомки з місця бойових дій. Схарактеризувати;
3. Дати визначення поняттю: почуття реальності.
4. Що ви знаєте про навички психологічного настрою?
5. «Людські історії» та домовленості про зйомки. Навести приклади відзнятих та продемонстрованих сюжетів на задану тему;
6. «Непродумані репортажі» з місця подій та збитки під час зйомок.
7. Провести аналіз та навести статистичні данні людських втрат серед «непідготовлених» журналістів.
8. Курси підготовки екстремальних журналістів. Навести приклади.
9. Підготувати доповідь на задану тему: «Ветерани розслідувальної журналістики».

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання практичної роботи:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота буде оцінюватися за результатами підготованих доповідей за запропонованими темам; вивчення пропонованого списку літератури і електронного контенту з дисципліни.

Модульна контрольна робота №1

Обрати тему радіорепортажу, написати текст та озвучити репортаж по телефону. Прослухати та проаналізувати свій виступ під час передачі термінової інформації. (Тон, емоційний стан, дикція).

Модульна контрольна робота №2

Підготувати доповідь на тему «Телерепортаж в умовах надзвичайної ситуації», вивчити запропоновану літературу і відповідний розділ електронного контенту з дисципліни.

7. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Вид діяльності студента	Макс-на кіл-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Макс-на кіл-ть балів	Кількість одиниць	Макс-на кіл-ть балів
Відвідування лекцій	1	2	2	-	-
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	10	3	30	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом:			75		73
Максимальна кількість балів	148				
Розрахунок коефіцієнта	$148:60=2,5$				

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

1. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., з них лекційних – 4 год., семінарські заняття – 12 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 30 год., семестровий контроль – 10 год

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Кількість балів за модуль	75 балів		73 бали	
Лекції	1	2		
Теми лекцій	Тема 1 Структура телерепортажу та репортаж в сучасному радіоєфірі (2 год.) 1 бал	Тема 2 Робота в службі новин (2 год.) 1 бал		
Семінарські заняття	1	2	3	4
Теми семінарських занять	Тема 1 Структура телерепортажу та репортаж в сучасному радіоєфірі (2 год.) 11 балів	Тема 2 Робота в службі новин (4 год.) 22 бали	Тема 3 Робота радіожурналіста в екстремальних умовах (2 год.) 11 балів	Тема 4 Репортаж з «гарячої точки» (4 год.) 22 бали
Самостійна робота	5 балів	10 балів	5 балів	10 балів
Модульна контрольна	25 балів		25 балів	
Підсумковий контроль	Іспит			

9. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Схарактеризуйте основні поняття: «екстремальні умови», «екстремальна журналістика», «екстремальне» телебачення;
2. Проаналізувати інформаційну програму «Сьогодні» на ТРК Україна;
3. Визначити типологічні ознаки інформаційних програм.
4. Схарактеризуйте поняття: журналісти – екстремали;
5. Визначити чотири підходи радіожурналіста до висвітлення міжнародних конфліктів;
6. Пояснити хто такий коментатор;
7. Дати визначення поняттю: ексклюзивний відеоматеріал;
8. Схарактеризувати типи телевізійних сюжетів;
9. Що таке Навички психологічного настрою;
10. Пояснити що означає ефектний звуковий фрагмент;
11. Навести статистичні данні людських втрат серед непередготовлених журналістів;
12. Проаналізувати «непередумані» репортажі з місця подій та збітки під час зйомок;
13. Основні вимоги до журналіста під час висвітлення криміногенної події;
14. Підготовка екстреного випуску новин. Проаналізувати основні етапи;
15. Проаналізувати ексклюзивний відеоматеріал відзнятий з різних ракурсів;
12. Міжнародний медіацентр «Вікна». Аналіз підготовки новин.
13. Поява новинної програми «ТСН» («Студія 1+1») та програми «Подробности» (телеканал «Інтер»). Порівняльний аналіз підготовки новин;
14. Випуски новин «Репортер» («Новий канал»). Аналіз підготовки новин;
15. Соціальна тематика програми «Факти» (канал «ICTV»). Проаналізувати;
16. Надати стисло характеристику сучасного новинного телефіру;
17. Проаналізувати інформаційні програми українського телебачення;
18. Проаналізувати світові стандарти телевізійних інформаційних програм;
19. Формула новин. Ваше бачення;
20. Проаналізувати виклад подієвої новини;
21. Що ви знаєте про правові засади телевізійного мовлення та журналістської роботи;
22. Схарактеризуйте основи роботи з мікрофоном;
23. Схарактеризуйте роботу тележурналіста перед відеокамерою;
24. Схарактеризуйте тематичні добірки новин: принципи компонування;

25. Дати визначення професійним підходам до написання інформаційних кореспонденцій;
26. Грамотність і мовні помилки в ефірі;
27. Схарактеризуйте особливості мови на радіо і телебаченні;
28. Інтонація ведучого - важливий засіб комунікації. Пояснити;
29. Пояснити роль паузи в телеспілкуванні;
30. Поясніть уміння тележурналіста відчувати час в ефірі;
31. Поясніть використання маніпулятивних технологій в теленовинах;
32. Поясніть драматургію телерепортажу;
33. Поясніть поняття: стандарт оперативності;
34. Поясніть поняття: стандарт точності;
35. Поясніть поняття: стандарт достовірності;
36. Поясніть поняття: стандарт відокремлення фактів від оціночних суджень журналіста;
37. Поясніть поняття: стандарт повноти подачі інформації;
38. Поясніть поняття: стандарт балансу думок;
39. Поясніть поняття: стандарт простоти подачі інформації;
40. Проаналізуйте психологічні риси героїв і експертів в телерепортажі при підготовці коментаря в телерепортажі;
41. Стендап в ефірі українських телеканалів. Дати визначення та пояснити його доречність;
42. Програми новин і підсумкові аналітичні програми: порівняльна характеристика стендапів;
43. Які ви знаєте види стендапа;
44. Бліц-опитування в радіорепортажі. Схарактеризуйте основні вимоги;
45. Проаналізуйте роботу журналіста на підході до офіційної особи при роботі над радіорепортажем;
46. Прямий ефір і запис: проаналізувати взаємодію з аудиторією;
47. Схарактеризуйте етику роботи з джерелами інформації;
48. Схарактеризуйте етику взаємин із героями матеріалів;
49. Схарактеризуйте етику висвітлення специфічних тем;
50. Поясніть стандарти простоти подачі інформації.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Бугрим В.В. Телебачення прямого ефіру / Бугрим В.В., Мащенко І.Г. – К., 1991.
2. Гоян В. Екранність телевізійної мови як приклад пропорційної взаємодії візуально-вербальних образів телекомунікації - Електронний ресурс : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2148>
3. Гоян В.В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми: посіб. для студ. / В.В. Гоян – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 2001.
4. Лісневська А.Л. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. для студ. з напряму підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика» / А. Лісневська, Т. Коженівська ; ДЗ «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2013. – 189 с
5. Лісневська А.Л. Режисерські аспекти телерепортажу / А. Л. Лісневська [Електронний ресурс] // Синопис : текст, контекст, медіа – 2014. - № 5 (9)
6. Лісневська А. Л. Інфотейнмент та гра як складові технології створення телевізійних новин [Електронний ресурс] / А. Л. Лісневська // Синопис: текст, контекст, медіа. – 2014. - № 3 (7).
7. Лісневська А. Л. Телевізійний спецрепортаж в сучасному медіапросторі // Теле- та радіожурналістика. - збірка наукових праць. – Л.: Львівський національний університет імені Івана Франка. 2018. – Вип. 17. – 108-113 с.
8. Халер М. Інтерв'ю : [навчальний посібник] / за загал. ред. В. Ф. Іванова – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2008. – 404 с.
9. Шостак М. Репортер: професіоналізм и етика. – М., 2002.
10. Шостак М.И. Оперативная журналистика: пособие Шостак М.И. Оперативная журналистика: пособие по дисциплине «Основы творческой деятельности журналиста» / М.И. Шостак. – М. : ИМПЭ им. А.С. Грибоедова, 2009. – 69 с

ДОДАТКОВА

11. Дмитровський З.Є. Телевізійна журналістика : Матеріали для вивчення основ тележурналістики / З.Є. Дмитровський. – Львів : ПАІС, 2006.
12. Зверева Н.В. Школа регіонального тележурналіста : учеб. пособие / Н.В. Зверева. – М. : Аспект Пресс, 2004.
13. Здорова В. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-е вид., перероб. і допов. – Л.: ПАІС, 2004. – С. 140.
14. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием, К.: Оріане, 2000. – 448 с.

15. Ким М.Н. Новостная журналистика : Базовый курс : Учебник / М. Н. Ким. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2005.
16. Ким М.Н. Технология создания журналистского произведения / Ким М.Н. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2001.
17. Князев А. Основы тележурналистики и телерепортажа : учеб. пособие / Александр Князев. – Бишкек : КРСУ, 2001.
18. Кузнецов Г.В. Так работают журналисты ТВ / Г.В. Кузнецов ; Ин-т повыш. квалиф. работников телевидения и радиовещания ; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Ф-тет журналистики. – 2-е изд., перераб. – М. : МГУ, 2004.
19. Кузнецов Г.В. ТВ-журналистика: критерии профессионализма / Г.В. Кузнецов. – М. : РИП-холдинг, 2004.
20. Куляс І. Ефективне виробництво теленовін: стандарт інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів / Ігор Куляс, Олександр Макаренко. – К. : Інтерньюз Україна, 2006.
21. Лазутина Г.В. Профессиональная этика журналиста : учеб. пособие по журналистике / Г.В. Лазутина. — М. : Аспект Пресс, 1999.
22. Летуновский В.П. Телевизионный журналист в прямом эфире : учеб. пособие / В.П. Летуновский. – СПб. : С.-Петербург. гос. ун-т, 2004.
23. Лукина М.М. Технология интервью : учеб. пособие / Мария Лукина. – М. : Аспект Пресс, 2003.
24. Макаров Ю., Герасим'юк О., Чернілевський С. Ти не один!: З новітньої історії українського телебачення. – Харків: Фоліо, 2004. – 301 с.
25. Мащенко І. Телевізійні аномалії: Мас-медійні історії в деталях. – К.: Телерадіокур'єр, 2005. – 216 с.; Міфи і реалії телерадіоефіру. – К.: Агентство ТРК, 2001. – 288 с.
26. Пескин А.Е. Мировое вещательное телевидение : Стандарты и системы: справочник / А.Е. Пескин, В.Ф. Труфанов. – М. : Горячая линия – Телеком, 2008.
27. Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння. Сер.: Медіакритика. – Л.: ПАІС, 2004. – С. 45–46.
28. Радиожурналистика: Учебник / Под ред. А.А. Шереля. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 2000. — 480 с.
29. Шаболовка 53: Страницы истории телевидения : [Сборник / Сост. А. Ю. Розов]. — М. : Искусство, 1988. — 255 с.